

گزارش

روایت رئیس جمهوری از دیدار دوساعته با مقام معظم رهبری:

گفت‌وگویی مبتنی بر اعتماد و همدلی با تاکید بر تقویت انسجام ملی

رئیس‌جمهور با اشاره به دیدار اخیر خود با آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی، به تشریح فضای حاکم بر این دیدار و ابعاد شخصیتی، اخلاقی و مدیریتی ایشان پرداخت. به گزارش ایسنا، مسعود پزشکیان با حضور سرزده در وزارت صنعت، معدن و تجارت، در نشست نمایندگان اصناف و بازاریان کشور که با هدف بررسی آخرین وضعیت بازار، ارزیابی آثار اقتصادی ناشی از جنگ تحمیلی اخیر آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران و همچنین اتخاذ راهکارهای اجرایی و عملیاتی برای کنترل تورم، مقابله با گرانی و جلوگیری از احتکار برگزار شده بود، شرکت کرد.

رئیس‌جمهور در این نشست ضمن استماع دیدگاه‌ها، دغدغه‌ها و گزارش‌های نمایندگان اصناف و فعالان بازار، بر ضرورت تقویت هماهنگی میان دولت، اصناف و شبکه توزیع کشور برای حفظ آرامش بازار و صیانت از معیشت مردم تاکید و دستورات و توصیه‌های مهمی در حوزه تنظیم بازار، مدیریت مصرف، پشتیبانی از تولید و مقابله با اخلالگران اقتصادی صادر کرد.

پزشکیان در ابتدای سخنان خود با ابراز خرسندی از حضور در جمع فعالان صنفی و بازاریان، آرامش و ثبات نسبی حاکم بر بازار کشور را حاصل همکاری، همراهی و مجاهدت اصناف، بازاریان و فعالان اقتصادی دانست و تصریح کرد: اگر این همکاری و همدلی وجود نداشت، دستیابی به سطح کنونی ثبات بازار در شرایط جنگی و فشارهای اقتصادی امکان‌پذیر نبود.

رئیس‌جمهور در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به دیدار اخیر خود با آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی، به تشریح فضای حاکم بر این دیدار و ابعاد شخصیتی، اخلاقی و مدیریتی ایشان پرداخت.

پزشکیان با بیان اینکه این دیدار در فضایی صمیمی برگزار شد و گفت‌وگوها نزدیک دو ساعت و نیم ادامه داشت، اظهار کرد: آنچه در این نشست بیش از هر موضوع دیگری برای بنده برجسته بود، نحوه مواجهه، نوع نگاه و شیوه برخورد متواضعانه و عمیقاً صمیمی رهبر معظم انقلاب اسلامی بود؛ رویکردی که فضای گفت‌وگو را به محیطی مبتنی بر اعتماد، آرامش، همدلی و گفت‌وگوی بی‌واسطه تبدیل کرده بود. رئیس‌جمهور با اشاره به ضرورت تقویت انسجام، اعتماد و همدلی در سطوح مدیریتی کشور، تصریح کرد: وقتی عالی‌ترین مقام کشور با چنین منش اخلاقی، تواضع و روحیه مردمی با مسئولان و افراد مواجه می‌شود، این رفتار به صورت طبیعی می‌تواند الگویی برای نظام مدیریتی و اداری کشور نیز باشد؛ الگویی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری، نزدیک‌بودن به مردم و شنیدن واقعی مسائل و مشکلات، همان‌طور که رهبر شهید و معظم انقلاب اسلامی در سیره و عمل خود به آن مقید بودند.

دکتر پزشکیان همچنین با تبیین نگاه خود نسبت به مفهوم مسئولیت در نظام اسلامی، اظهار کرد: مسئولیت و جایگاه اجرایی، نه امتیاز و برتری، بلکه بار سنگین‌تری از تعهد، پاسخ‌گویی و خدمت به مردم است و هیچ مسئولی نباید جایگاه خود را دستاویزی برای فاصله‌گرفتن از مردم یا ایجاد تمایز میان خود و جامعه بداند. رئیس‌جمهور افزود: مقام معظم رهبری نیز در این دیدار دقیقاً با چنین روحیه‌ای حضور داشتند؛ روحیه‌ای مبتنی بر سادگی، تواضع، صمیمیت و احترام متقابل که باعث می‌شد فضای گفت‌وگو کاملاً بی‌واسطه، صریح و همراه با احساس نزدیکی و اعتماد باشد.

پزشکیان تاکید کرد: در شرایط حساس کنونی کشور و منطقه، وجود چنین رویکردی در عالی‌ترین سطح حاکمیتی، می‌تواند نقش مهمی در تقویت سرمایه اجتماعی، انسجام مدیریتی و افزایش امید و همدلی در جامعه ایفا کند.

رئیس‌جمهور در ادامه با تشریح شرایط دشوار کشور از ابتدای آغاز به کار دولت، به مجموعه‌ای از فشارها و بحران‌های ترکیبی اشاره کرد و گفت: از نخستین روزهای فعالیت دولت، تلاش‌ها و فشارهای متعددی از جمله بحران‌های اقتصادی، جنگ تحمیلی، تلاش برای فعال‌سازی سازوکار موسوم به «اسنپک» و همچنین ایجاد ناآرامی‌های اجتماعی مواجه بوده است؛ اقداماتی که همگی در راستای یک هدف مشترک یعنی افزایش فشار اقتصادی، بی‌ثبات‌سازی داخلی و تضعیف انسجام ملی طراحی شده بودند.

پزشکیان با اشاره به اهداف دشمنان در طراحی این فشارها، اظهار کرد: هدف نهایی این ایجاد ناراضیاتی عمومی، کنشادن مردم به خیابان‌ها، تضعیف ساختار حکمرانی و در نهایت تجزیه کشور بود، اما مردم ایران در کنار نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی، صحنه را به بهترین شکل مدیریت کردند و اجازه تحقق این سناریوها را ندادند. رئیس‌جمهور در ادامه با اشاره به حملات صورت‌گرفته علیه مراکز انتظامی کشور در جریان جنگ اخیر، تصریح کرد: دشمنان در اقدامی ناجوانمردانه مراکز را هدف قرار دادند که مأموریت اصلی آنها تأمین امنیت اجتماعی، حفظ نظم بازار و مقابله با مخلفات و سرقت بود و طراحان این حملات تصور می‌کردند با ایجاد ناامنی و فشار اقتصادی، زمینه آشوب‌های داخلی و فروپاشی کشور فراهم خواهد شد.

پزشکیان همچنین با انتقاد از مواضع برخی مقامات آمریکایی، اظهار کرد: برخی مقامات آمریکا آشکارا از تشدید فشار اقتصادی بر مردم ایران با هدف ایجاد ناراضیاتی سخن می‌گویند، در حالی که همین جریان‌ها مدعی دفاع از حقوق بشر هستند. رئیس‌جمهور با اشاره به شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور در جریان جنگ اخیر افزود: در حالی که در بسیاری از کشورهای جهان، تورم و گرانی به اعتراضات گسترده منجر می‌شود، ملت ایران در شرایط جنگی و در برابر حجم وسیعی از حملات و فشارها، با انسجام، همراهی و همکاری از کشور حمایت کردند و نقشه‌های دشمنان را ناکام گذاشتند.

پزشکیان در ادامه «وحدت»، «سعه‌صدر» و «تحمل دیدگاه‌های متفاوت» را از الزامات اساسی عبور کشور از بحران‌ها دانست و اظهار کرد: نباید با کوچک‌ترین اختلاف نظر یا تفاوت سلیقه، فضای تقابل و دوگانگی در جامعه ایجاد شود؛ چراکه اختلاف دیدگاه حتی در درون خانواده‌ها نیز امری طبیعی است.

رئیس‌جمهور در ادامه با انتقاد از برخی دوقطبی‌سازی‌ها و اتهام‌زنی‌های اجتماعی تصریح کرد: نباید به‌سادگی افراد را به فساد، خیانت یا جاسوسی متهم و میان اقشار مختلف جامعه مرزبندی‌های کاذب ایجاد کرد؛ چراکه امروز در میدان دفاع از کشور، افرادی وجود دارند که با تمام وجود از ایران دفاع می‌کنند، در حالی که پیش‌تر بعضاً با محدودیت‌ها یا برخوردهایی مواجه بودند. پزشکیان با تاکید بر اینکه عشق به ایران نقطه مشترک اکثریت ملت ایران است، اظهار کرد: تفاوت در سلیقه‌ها و دیدگاه‌ها امری طبیعی است، اما اصل مشترک همه ایرانیان، تعلق خاطر به ایران، امنیت و عزت ملی است. رئیس‌جمهور در ادامه میان ملت ایران و معبود افرادی که به تعبیر او «هویت ملی خود را معامله کرده‌اند»، تفکیک قائل شد و تاکید کرد: هیچ ایرانی اصیل و دلسوزی خواهان ذلت، ناامنی و سرفاکندگی کشور خود نیست و هیچ وجدان بیداری نمی‌تواند در برابر کشتار کودکان و انسان‌های بی‌گناه سکوت کرده یا به توجیه چنین جنایاتی بپردازد.

رئیس‌جمهور بار دیگر از حضور، همراهی و تلاش‌های اصناف، بازاریان و فعالان اقتصادی کشور قدردانی و اظهار کرد: دولت خود را خادم مردم، اصناف و فعالان اقتصادی می‌داند و معتقد است بخش مهمی از ظرفیت حل مشکلات کشور در اختیار همین مجموعه‌های مردمی و صنفی قرار دارد.

پزشکیان با تاکید بر ضرورت واقع‌بینی در تنظیم مطالبات و انتظارات، خاطرنشان کرد: انتظار می‌رود مطالبات از دولت متناسب با ظرفیت‌ها، امکانات و شرایط کشور تنظیم شود تا مجموعه دولت بتواند با صداقت، شفافیت و حداکثر توان، مسئولیت‌های خود را در قبال مردم و فعالان اقتصادی به انجام برساند.

موسی موحد: روز ۳۲ از آتش‌بس میان ایران و آمریکا سپری شده، اما فضای منطقه همچنان در تعلیقی شکننده میان جنگ و صلح تنفس می‌کند؛ گویی آتش زیر خاکستر، هر لحظه آماده زبانه‌کشیدن است. در حالی که تا اواخر هفته گذشته مجموعه‌ای از سیگنال‌های دیپلماتیک، نگاه‌ها را به سوی احتمال تفاهمی تازه میان تهران و واشینگتن با بازیگری چینی‌ها معطوف کرده بود، ناگهان تحولات میدانی و تنش‌های تازه، بار دیگر سایه درگیری را بر فرز خلیج فارس تقویت کرد. اکنون معادلات نه در نقطه ثبات، بلکه در وضعیت سیال و ناپایدار قرار دارد؛ وضعیتی که در آن هر پیام سیاسی، هر حرکت نظامی و هر خطای محاسباتی می‌تواند توازن شکننده موجود را بر هم بزند.

آنچه از اواخر هفته گذشته و با بازگشت تدریجی تنش‌ها در منطقه خود را آشکار کرده، این واقعیت است که مسیر مذاکرات، هرچند همچنان باز و فعال است، اما با موانع جدی و بازیگرانی مواجه شده که اساساً منافع خود را در تداوم بحران و جلوگیری از رسیدن به توافق تعریف می‌کنند. در شرایطی که نشانه‌هایی از امکان دستیابی به تفاهم میان تهران و واشینگتن پدیدار شده بود و حتی برخی تحرکات دیپلماتیک نوید عبور از مرحله جنگ را می‌داد، ناگهان سلسله‌ای از تحرکات میدانی و سیاسی، فضای منطقه را دوباره به سمت التهاب سوق داد.

در همین باره، عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «هر زمان که یک راه‌حل دیپلماتیک روی میز قرار می‌گیرد، ایالات متحده به یک ماجراجویی نظامی بی‌خردانه رو می‌آورد. آیا این صرفاً یک تاکتیک کور برای اعمال فشار است؟ یا فریبکاری یک خرابکار است که بار دیگر می‌خواهد، رئیس‌جمهور آمریکا را به باتلاقی تازه بکشاند؟ علت هرچه باشد، نتیجه همیشه یکی است: ایرانیان هرگز در برابر فشار سخ‌رم نمی‌کنند، ولی این دیپلماسی است که همواره قربانی می‌شود».

در راستای تذکر عراقچی، شرکت‌اکت امارات برای سوق‌دادن دوباره آمریکا به گزینه نظامی علیه ایران، هم‌زمان با حملات مجدد اسرائیل به جنوب لبنان و نیز افزایش تحرکات برخی جریان‌های داخلی، همگی حاصل این پیام‌اند که هنوز اراده‌های قدرتمندی برای برهم‌زدن معادلات دیپلماتیک فعال هستند. از همین رو، اگرچه مذاکرات همچنان ادامه دارد و احتمالاً باید در انتظار پاسخ تهران به بسته‌های پیشنهادی و اصلاحیه‌های اخیر بود، اما نمی‌توان نادیده گرفت که تحولات ۴۸ ساعت گذشته این ظرفیت را دارد که کل روند را تحت‌الشعاع قرار داده و منطقه را بار دیگر به نقطه صفر تنش و تقابل بازگرداند.

روی لبه آتش: خلیج فارس میان آتش‌بس شکننده و بازگشت سایه جنگ

از شامگاه پنجشنبه، هم‌زمان با انتشار خبرهایی از شنیده‌شدن انفجار در قشم، بندرعباس، سیریک و میناب، موجی از گزارش‌های ضدونقیض درباره تبادل آتش میان ایران و آمریکا در خلیج فارس منتشر شد؛ گزارش‌هایی که در کنار مواضع تند دونالد ترامپ، هشدارهای تهران، فعال‌شدن پدافند هوایی در غرب تهران و سیدهدشدن دامنه تنش به امارات متحده عربی، منطقه را وارد مرحله‌ای تازه از بی‌ثباتی کرده است. ماجرا از جایی آغاز شد که فاکس‌نیوز به نقل از یک مقام آمریکایی مدعی شد ایالات متحده حملاتی را علیه بندر قشم و بندرعباس انجام داده، اما این اقدام به معنای «ازسرگیری جنگ» نیست. دقایقی بعد خبرگرزهای ایرانی از شنیده‌شدن صدای انفجار در قشم و بندرعباس خبر دادند. صداوسیما اعلام کرد اسکله مسافربری بهمین در جزیره قشم هدف حمله قرار گرفته و ساختمان اداری آن آسیب دیده است. فارس نیز نوشت بخش‌هایی تجاری از اسکله‌های آمریکا در جریان تبادل آتش آسیب دیده‌اند. برخی منابع منطقه‌ای حتی با فراتر گذاشتند و از «حمله مشترک آمریکا و امارات» به جزایر قشم و لارک سخن گفتند؛ ادعایی که هنوز به‌صورت رسمی تأیید نشده است.

در همان ساعات اولیه پیامد جمعه، گزارش‌هایی از انفجارهای پیاپی در سیریک، میناب و حوالی بندرعباس منتشر شد. مهر از شنیده‌شدن صدای چند انفجار در پهنه آبی سیریک خبر داد و برخی منابع محلی نیز اعلام کردند صداهای احتمالا ناشی از درگیری‌های دریایی در اطراف تنگه هرمز بوده است. تسنیم در روایت دیگری نوشت بخشی از صداه مربوط به اخطارهای نیروی دریایی سپاه به کشتی‌هایی بوده که قصد عبور غیرمجاز از تنگه را داشتند. اما مهم‌ترین تحول، به ادعای تبادل مستقیم آتش میان نیروهای ایرانی و ناوشکن‌های آمریکایی بازمی‌گشت. سننکام اعلام کرد ناوشکن‌های «تراکستن»، «رافائل پرالتا» و «میسون» هنگام عبور از گذرگاه بین‌المللی دریایی هدف موشک‌ها و پهپادهای ایرانی قرار گرفتند و آمریکا نیز در پاسخ، سکوها‌های پرتاب موشک، پهپاد و مراکز آگاه‌نظامی ایران را هدف قرار داده است. سی‌بی‌اس پا فراتر گذاشت و مدعی شد ناوشکن‌های آمریکایی «زیر حمله شدید و پایدار ایران» قرار گرفته‌اند و قایق‌های تندروی سپاه آن‌قدر به آنها نزدیک شدند که ناوها مجبور به استفاده از توپ‌های دریایی، سامانه‌های دفاع نزدیک و هلیکوپترهای آتاپچی شدند.

در سوی مقابل، روایت رسمی ایران تصویری کاملاً متفاوت ارائه کرد. قرارگاه خاتم‌الانبیاء اعلام کرد آمریکا با نقض آتش‌بس، دو نفتکش ایرانی را در حوالی جاسک و فجیره هدف قرار داده و هم‌زمان برخی مناطق غیرنظامی در بندر خمیر، سیریک و قشم را مورد تعرض قرار داده است. این قرارگاه تاکید کرد نیروهای ایرانی بلافاصله شناورهای آمریکایی را در شرق تنگه هرمز و جنوب چابهار هدف قرار داده و «خسارات قابل توجهی» وارد کرده‌اند. نیروی دریایی سپاه نیز اعلام کرد سه ناوشکن آمریکایی پس از عملیات سنگین موشکی و پهپادی «به سرعت از محدوده تنگه هرمز فرار کردند». در همین حال، یک مقام آگاه نظامی به صداوسیما گفت که تعرض آمریکا به یک نفتکش ایرانی باعث شد یگان‌های متجاوز در محدوده هرمز زیر آتش موشکی ایران قرار بگیرند. تانکرترکز نیز خبر داد سه نفتکش خالی ایران موفق شده‌اند از محاصره دریایی آمریکا عبور کرده و خود را به آب‌های ایران برسانند.

از تهران تا ابوظبی: منطقه دست به ماشه

هم‌زمان با درگیری‌های دریایی، فضای امنیتی در داخل ایران نیز متشنج شد. ایران، جماران و خبرگزاری دانشجو از فعالیت ممتد پدافند هوایی در غرب تهران

«شرق» روایت می‌کند؛ درحالی‌که مذاکرات ادامه دارد، ردوبدل آتش در خلیج فارس وارد مرحله تازه‌ای شده است

خلیج فارس میان آتش‌بس شکننده

خبر دادند. حوالی نیمه‌شب، ساکنان غرب پایتخت از شنیده‌شدن دو صدای مهیب و سپس شلیک‌های ممتد پدافندی خبر دادند؛ گفتنی است که فعالیت پدافند تنها محدود به تهران نبود. تسنیم از درگیری پدافند بندرعباس با دو پهپاد خبر داد و برخی منابع غیررسمی مدعی شدند این پهپادها منهدم شده‌اند. صداوسیما نیز تاکید کرد صدای انفجار در بندرعباس ناشی از عملکرد پدافند بوده و در این حملات هیچ شهروندی کشته یا مجروح نشده است. در سوی دیگر خلیج فارس، امارات متحده عربی نیز برای نخستین بار به‌طور رسمی اعلام کرد هدف حملات موشکی و پهپادی قرار گرفته است. وزارت دفاع امارات مدعی شد سامانه‌های دفاعی این کشور دو موشک بالستیک و سه پهپاد را رهگیری کرده‌اند و در نتیجه این حملات سه نفر زخمی شده‌اند. پیش‌تر نیز منابع خبری از شنیده‌شدن صدای انفجار در ابوظبی خبر داده بودند. وزارت دفاع امارات در بیانیه‌ای اعلام کرد صداهای شنیده‌شده در شهرهای مختلف ناشی از رهگیری موشک‌ها و پهپادها بوده است.

در همین فضا، گمانه‌زنی‌ها درباره نقش کشورهای عربی در تنش‌ها افزایش یافت. وال‌استریت ژورنال مدعی شد که عربستان و کویت محدودیت‌های استفاده آمریکا از پایگاه‌ها و حریم هوایی خود را لغو کرده‌اند؛ خبری که با واکنش غیرمستقیم ریاض مواجه شد. یک منبع سعودی به العربیه و الحدث گفت که عربستان اجازه استفاده از حریم هوایی خود برای عملیات تهاجمی علیه ایران را نداده و همچنان به دنبال کاهش تنش است. این‌منبع تاکید کرد برخی طرف‌ها تلاش می‌کنند تصویری گمراه‌کننده از موضع ریاض ارائه دهند. در کنار این تحولات، سفر عبدالفتاح سیسی، رئیس‌جمهور مصر، به امارات نیز توجه ناظران را جلب کرد؛ سفری که در سایه اختلافات پنهان قاهره و ابوظبی و هم‌زمان با افزایش تنش‌ها انجام شد. از سوی دیگر، جنگ روانی و رسانه‌ای نیز به موازات تحولات میدانی شدت گرفت. اسرائیل تلاش کرد خود را از حملات اخیر دور نگه دارد. یک مقام اسرائیلی به ۲۴ و العربیه اطلاع داد که تل‌آویو هیچ نقشی در انفجارهای ایران نداشته است. با این حال، برخی منابع منطقه‌ای مدعی شدند جنگنده‌های امارات در حمله به اسکله قشم مشارکت داشته‌اند.

دیپلماسی زیر آتش: ترامپ، پاکستان، روسیه و بازی پیچیده هرمز

در میانه این تبادل آتش، مسیر دیپلماسی همچنان باز مانده، اما بیش از هر زمان دیگری شکننده و پرابهام است. دونالد ترامپ در چند موضع‌گیری هم‌زمان کوشید از یک سو چهره‌ای مقتدر و تهاجمی نشان دهد و از سوی دیگر تاکید کند که هنوز خواهان توافق است. او مدعی شد سه ناوشکن آمریکایی «زیر آتش» از تنگه هرمز عبور کرده‌اند و هشدار داد که اگر ایران توافقی را امضا نکند «در آینده بسیار شدیدتر از قبیل از یا درخواست آمد». ترامپ همچنین گفت «خشم حماسی» آمریکا تنها در صورتی پایان می‌یابد که تهران آنچه را قبل‌تر سرش توافق شده است، بپذیرد. با این حال، رئیس‌جمهور آمریکا در تماس با ای‌بی‌سی تاکید کرد حملات اخیر صرفاً «یک ضربه محدود» بوده و «آتش‌بس همچنان برقرار است». او حتی در جمع خبرنگاران گفت: «ایران امروز با ما بازی کرد، اما مذاکرات ادامه دارد و توافق ممکن است هر روزی حاصل شود یا هرگز به دست نیاید». در سوی دیگر نیز اسماعیل باقی، سخنگوی وزارت خارجه کشورمان، اعلام کرد تهران همچنان در حال بررسی پیام‌های آمریکا از طریق میناجیگری پاکستان است و هنوز پاسخ نهایی ارائه نشده است. العربیه به نقل از منابع پاکستانی گزارش داد ایران امکان است پاسخ خود به بسته پیشنهادی آمریکا را از طریق اسلام‌آباد منتقل کند. هم‌زمان، عباس عراقچی، وزیر خارجه ایران و اسحاق دار، همتای پاکستانی‌اش تلفنی گفت‌وگو کردند و قطر نیز از رایزنی وزیر خارجه این کشور با نخست‌وزیر پاکستان درباره کاهش تنش‌ها خبر داد. پاکستان اکنون به یکی از مهم‌ترین میناجی‌های بحران تبدیل شده است. الجزیره گزارش داد احتمال دارد عاصم منیر، فرمانده ارتش پاکستان، به‌زودی به تهران و واشینگتن سفر کند. وزارت خارجه پاکستان نیز ضمن تاکید بر محرمانه‌بودن مذاکرات، اعلام کرد نسبت به دستیابی به راه‌حل خوش‌بین است.

در سطح بین‌المللی، روسیه به چین آشکارا در برابر طرح آمریکا درباره تنگه هرمز ایستاده‌اند. نمایندگی روسیه در سازمان ملل اعلام کرد مسکو همراه با چین مانع تصویب پیش‌نویس آمریکا و بحرن درباره هرمز شده است. روسیه تاکید کرد هرگونه آزادی‌کشتیرانی در خلیج فارس فقط زمانی ممکن خواهد بود که جنگ پایان یابد و مسیر دیپلماتیک حفظ شود. الجزیره نیز گزارش داد ارجاع به فصل هفتم منشور ملل متحد از نسخه اصلاح‌شده قطع‌نامه آمریکا و کشورهای عربی حذف شده است؛ اقدامی که نشان‌دهنده عقب‌نشینی نسبی واشینگتن از رویکرد تنش‌از ارزیابی می‌شود.

هم‌زمان، رونیتر خبر داد تهران و واشینگتن از ایده «توافق جامع» فاصله گرفته‌اند و اکنون به دنبال توافقی مرحله‌ای هستند؛ توافقی که محور اصلی آن فعلات تنگه هرمز است، نه پرونده هسته‌ای. الجزیره نیز به نقل از منابعی نوشت ایران طرحی سه‌مرحله‌ای ارائه کرده که در کام نخست صرفاً بر بازگشایی هرمز متمرکز است. در داخل ایران نیز هم‌زمان با ادامه مذاکرات، ششکاف‌های سیاسی دوباره فعال شده است. محمود نبویان، از چهره‌های نزدیک به سعید جلیلی، بار دیگر به تیم مذاکره‌کننده حمله کرد و حضور «اصحاب براجام» در مذاکرات را عامل بی‌اعتمادی دانست.

در همین حال، ابعاد اقتصادی جنگ نیز بیش از گذشته آشکار شده است. سی‌ان‌ان گزارش داد حدود هزارو ۶۰۰ کشتی همچنان پشت تنگه هرمز متوقف مانده‌اند و شرکت‌های بیمه حاضر به پوشش ریسک عبور کشتی‌ها نیستند. ایران نیز مجموعه‌ای از قوانین جدید برای عبور کشتی‌ها از تنگه وضع کرده و از همه شناورها خواسته اطلاعات دقیق خود را بیش از عبور ارائه کنند. از سوی دیگر، نیویورک‌تایمز فاش کرد آمریکا فروش بیش از ۱۷ میلیارد دلار موشک رهگیر پاتریوت به امارات، بحرین و کویت را تصویب کرده؛ تصمیمی که در بحبوحه نگرانی پنتاگون از کاهش ذخایر موشکی آمریکا اتخاذ شده است. طبق این گزارش، جنگ اخیر علیه ایران هزاران موشک رهگیر مصرف کرده و ارتش آمریکا مجبور شده بخشی از ذخایر خود در آسیا و اروپا را به خاورمیانه منتقل کند.

شرق

«شرق» روایت می‌کند؛ درحالی‌که مذاکرات ادامه دارد، ردوبدل آتش در خلیج فارس وارد مرحله تازه‌ای شده است

خلیج فارس میان آتش‌بس شکننده

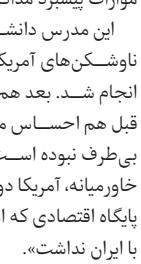
ترقه‌بازی و انبار بر از باروت منطقه

کمافی السابِق اکنون منطقه در وضعیتِ ایستاده که نه می‌توان آن را جنگ تمام‌عیار نامید و نه صلح پایدار و این شرایط در طول آتش‌بس حکفرما بوده است. البته طی یکی، دو روز گذشته تنگه هرمز به میدان اصلی زورآزمایی تبدیل شده استو هر اتفاقی می‌تواند تمام رشته‌های دیپلماسی را پنبه کند؛ چون آنچه در این ساعات بیش از هر چیز خودنمایی می‌کند، شکنندگی موازنه‌ای است که میان آتش و منطقه در وضعیتِی گرفتار آمده که می‌توان آن را «تعلیق‌ممتد» یا «دور باطل و تعلیق» نامید. در چنین شرایطی، «تعلیق» خود به بازتولید «تعلیق» می‌انجامد و هر روز بر حجم ابهام، بی‌اعتمادی و التهاب می‌افزاید.

شاید آنچه در پنجشنبه و جمعه گذشته در خلیج فارس، تنگه هرمز، قشم، بندرعباس و حتی آسمان ابوظبی و تهران رخ داد، از نگاه برخی صرفاً در حد یک درگیری محدود یا «ترقه‌بازی» سیاسی-نظامی تلقی شود و نه شکسته‌شدن رسمی آتش‌بس، اما واقعیت آن است که همین جرقه‌های پراکنده در فضایی انباشته از سوطن و رقابت که کل منطقه را به انبار باروت تبدیل کرده است، می‌تواند آغازگر آتشی مهارنشده‌نی باشد. از همین رو، شکستن این چرخه معلق و فرساینده ضرورتی فوری است؛ ضرورتی که فقط از مسیر شکل‌گیری اراده‌ای واقعی، شفاف و پایدار برای مذاکره و رسیدن به توافقی قابل اتکا ممکن خواهد شد.

احمد بخشایش اردستانی: آمریکا در ظاهر از آتش‌بس می‌گوید، اما در عمل به دنبال فرسایش ایران است

در تحلیل شرایط فعلی، احمد بخشایش اردستانی در گفت‌وگویی با «شرق»، ضمن اشاره به حملات اخیر آمریکا و نقش امارات در تحولات میدانی، معتقد است: «واشینگتن در ظاهر از آتش‌بس سخن می‌گوید، اما عملاً به دنبال تضعیف تدریجی ایران است. باروت معنای دقیق‌تر، آمریکا بقیقتاً این سیاست را دنبال می‌کند؛ لذا در ظاهر می‌گوید آتش‌بس برقرار است، اما در عمل دست به تجاوزهای محدود می‌زند». نماینده مجلس دوازدهم ادامه داد: «دلیل اصلی این رفتار، مسئله تنگه هرمز است. آمریکا می‌داند تنگه هرمز کلید طلایی ایران در هرگونه موازنه و تصفیه‌حساب آینده است، بنابراین تلاش می‌کند این هرم را از دست ایران خارج کند. به همین دلیل مدام ایران را تست می‌کند؛ چه از طریق عبور ناوشکن‌ها و چه از طریق حملات محدود و این به موازات پیشبرد مذاکرات است».

این مدرس دانشگاه با اشاره به تبادل آتش اخیر در خلیج فارس افزود: «وقتی ناوشکن‌های آمریکایی وارد منطقه شدند، ایران واکنش نشان داد و شلیک اخطار انجام شد. بعد هم دیدیم فجیره و برخی نقاط امارات هدف قرار گرفت. من از قبل هم احساس می‌کردم چنین اتفاقی رخ خواهد داد؛ چون امارات در این ماجرا بی‌طرف نبوده است».

اردستانی با اشاره به واکنش ایران در برابر حملات تاکید کرد: «ایران باید هرگونه تعرض را چند برابر پاسخ دهد. اگر پاسخ ندهیم، آنها به سراغ انبارهای موشکی و پهپادی ما می‌روند. بنابراین پیش از آنکه توان بازدارندگی ایران را هدف بگیرند، باید این ظرفیت‌ها به کار گرفته شوند».

این بهارستان‌نشین در بخش دیگری از این گفت‌وگو، درباره سخنان اخیر عباس عراقچی مبنی بر اینکه هر بار مذاکرات به نقطه امید می‌رسد اتفاقی رخ می‌دهد که روند را تخریب می‌کند، باور دارد: «این تحلیل تا حد زیادی درست است. البته بازی خراب‌کن فقط اسرائیل نیست؛ در داخل آمریکا نیز چندین فلسفه وجودی وزارت دارند. اسرائیل مخالف توافق است، برخی کشورهای منطقه مثل امارات هم مخالف هستند و حتی در داخل ایران هم طیف‌هایی هستند که معتقدند چون ایران در میدان توانسته مقاومت کند، باید این مسیر ادامه پیدا کند و امتیازات بیشتری در میدان گرفت». او افزود: «البته بخشی از صحبت‌های آقای عراقچی هم به ذات دستگاه دیپلماسی برمی‌گردد. وزارت خارجه وظیفه دارد درباره مذاکره و دیپلماسی صحبت کند. اگر وزیر خارجه از مذاکره خبر ندهد، اساساً فلسفه وجودی وزارت خارجه زیر سؤال می‌رود. اما طبیعی است که این مذاکرات باید در چارچوب حفظ عزت و منافع ایران باشد».

این استاد دانشگاه با انتقاد از نگاه آمریکا به مذاکرات یادآور شد: «مشکل اصلی آمریکا فقط با ایران نیست؛ اساساً آمریکا دچار نوعی غرور ساختاری است. تصور می‌کند هیچ کشوری در حد و اندازه‌ای نیست که بخواهد با واشینگتن چانه‌زنی برابر انجام دهد. حتی درباره هر برجام هم نگاهشان این بود که متن را خودشان نوشتند و ایران فقط امضا کرد. امروز هم ترامپ و جریان حاکم در آمریکا هنوز همین نگاه را دارند؛ می‌گویند ایران باید صرفاً تسلیم شود». اردستانی در پایان تاکید کرد: «به هر حال پایان این مسیر، مذاکره و توافق است. هیچ جنگی تا ابد ادامه پیدا نمی‌کند. اما مسئله این است که ایران باید دستاوردهای میدان را در میز مذاکره تثبیت کند. مشکل آمریکایی‌ها این است که هنوز حاضر نیستند بپذیرند ایران کشوری است که باید با آن مذاکره برابر انجام شود. پژوهشان این است که هرچه می‌گویند باید امضا شود. تا زمانی که این ذهنیت تغییر نکند، مسیر توافق همواره با تنش و بحران همراه خواهد بود».